

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) психології та соціології
Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
підготовки бакалаврів
спеціальності 053 – Психологія
освітньо-професійної програми Психологія

*Силабус навчальної дисципліни
для заочної форми навчання
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»*

Силабус навчальної дисципліни «Юридична психологія» підготовки бакалавра, галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 – Психологія, за освітньою програмою – Психологія.

Розробник: Мудрик Алла Богданівна, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології, кандидат психологічних наук,

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Протокол № 4 від 9 грудня 2020 р.

Завідувач кафедри: Лазорко О.В.

© Мудрик А.Б., 2020 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 – Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/ 4</u>	053 – Психологія	Рік навчання <u>2</u>
ІНДЗ: <u>є</u>	Психологія	Семестр <u>4</u> -ий <u>---</u>
	Бакалавр	Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>10</u> год.
		Самостійна робота <u>88</u> год.
		Консультації <u>14</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППП Мудрик Алла Богданівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Контактна інформація: мобільний телефон +380955183570; електронна адреса Mudruk.Alla@eenu.edu.ua

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 111. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Вивчення навчальної дисципліни зосереджене найбільш важливих проблемах юридичної психології, відрізняється певною новизною викладення складних питань та наданням рекомендацій щодо застосування психологічних знань у юридичній практиці.

2. Пререквізити

Курс «Юридична психологія» має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами: «Судова психологія», «Методи психології», «Психодіагностика», «Пенітенціарна психологія», «Загальна психологія», «Соціальна психологія» та ін.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Головною метою курсу є формування у студентів професійної самосвідомості щодо використання психологічних знань у системі правовідносин; наданні таких знань з психології в юридичній сфері, які можуть реально використовуватися ними при вирішенні професійних завдань; забезпечити формування в майбутніх фахівців психологічної та психолого-педагогічної культури, необхідної для вирішення професійних завдань.

4. Результати навчання (Компетентності)

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

5. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиці 2

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	6	7
Змістовий модуль 1. Юридична психологія як наука					
Тема 1. Юридична психологія в системі психологічних знань	14	2		2	10
Тема 2. Методи юридичної психології	14	2		2	10
Тема 3. Історія розвитку юридичної психології. Становлення юридичної психології як самостійної науки	14		2	2	10
Разом за змістовим модулем 1	42	4	2	6	30
Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності					
Тема 4. Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Види слідчої (судової) діяльності	16	2	2	2	10
Тема 5. Психологія слідчої діяльності. Психологія учасників розслідування злочинів. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій. Судово-психологічна експертиза.	16	2	2	2	10
Тема 6. Психологія судової діяльності. Психологія судових дій.	14		2	2	10
Разом за змістовим модулем 2	46	4	6	6	30
Змістовий модуль 3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія					
Тема 7. Основи кримінальної психології	17	2		1	14
Тема 8. Основи пенітенціарної психології	17		2	1	14
Разом за змістовим модулем 3	34	2	2	2	28
Усього годин	120	10	10	14	88

Дисципліна складається з 3 змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ.

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)								Модульний контроль (мах = 60 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2		Модуль 3			
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		ІНДЗ	МК1	МК2	МК3
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
3	3	3	3	3	3	3	3	16	20	20	20
											100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Індивідуальна робота студента є формою навчального навантаження, спрямованого на виявлення та розвиток його творчих здібностей, шляхом індивідуального підходу. Індивідуальна робота передбачає виконання студентами індивідуально-дослідного проекту, котрий враховується під час визначення рейтингової оцінки.

ІНДЗ включає такі завдання:

Завдання 1. Складання кросвордів до кожної теми курсу. У кросворди заносяться поняття, визначення та терміни з тем, що вивчаються. По завершенню аудиторних занять із курсу буде визначений час для складання ІНДЗ. На цьому занятті студентам слід продемонструвати знання базових понять і категорій «Юридичної психології».

Максимальна кількість за виконання цього завдання – 8 балів.

Завдання 2. Складання тестових завдань до кожної теми (15 тестових завдань до кожної теми). По завершенню аудиторних занять із курсу буде визначений час для складання ІНДЗ. На цьому занятті студентам слід продемонструвати знання базових понять і категорій «Юридичної психології».

Максимальна кількість за виконання цього завдання – 8 балів.

Отримана студентом оцінка за виконання ІНДЗ додається до суми балів поточного контролю.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Змістовий модуль 1. Юридична психологія як наука

1. Предмет та завдання юридичної психології.
2. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
3. Історія розвитку юридичної психології.
4. Становлення юридичної психології як самостійної науки.
5. Сучасний стан юридичної психології як науки.
6. Перспективи розвитку юридичної психології.
7. Система методів юридичної психології.
8. Загальна характеристика методології юридичної психології.
9. Конкретні методи психолого-юридичних досліджень.
10. Соціально-психологічні методи виправлення правопорушника.

Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності

1. Поведінка людини в конфліктних емоційних ситуаціях.
2. Психологічні стани особистості у процесі вчинення злочину.
3. Особистісна мотивація злочинних дій.
4. Особливості групової мотивації злочинних дій.
5. Поняття професіограми. Структура професіограми. Характеристика професіограми судді, прокурора, адвоката.
6. Психологічна характеристика процесуальної діяльності: особливі умови процесуальної діяльності як професії.
7. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі.
8. Професіограма працівника юридичної сфери.
9. Види слідчої (судової) діяльності: пізнавальна діяльність, конструктивна діяльність, комунікативна діяльність, посвідчувальна діяльність.
10. Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи.
11. Призначення судово-психологічної експертизи та організація її провадження.
12. Психологічні особливості судового процесу.
13. Психологія прийняття рішення судом.
14. Психологія особи підсудного.
15. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит.
16. Психологічні основи судового огляду

Змістовий модуль 3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія

1. Психологічна структура злочину. Психологічні наслідки злочину.
2. Психологічні стани особистості у процесі вчинення злочину.
3. Психологія особи злочинця. Класифікація злочинних типів. Психологія окремих категорій злочинців.
4. Психологія особистості терориста.
5. Сутність пенітенціарної психології.
6. Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань.
7. Колективи засуджених та їх психологічна характеристика.
8. Роль колективу у виправленні засуджених у позбавленні волі.
9. Вплив соціальної ізоляції на особу.
10. Психологія тюремного побуту .
11. Психологічні основи ресоціалізації засуджених.
12. Соціально-психологічна характеристика рецидивістів.
13. Особистість неповнолітнього злочинця.
14. Соціально-психологічні чинники злочинної поведінки неповнолітніх.
15. Правова свідомість неповнолітнього правопорушника.
16. Виховна робота з умовно засудженими неповнолітніми.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів, де 3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни; 2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки. 1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки. 0 балів – завдання не виконане). Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого змістового модуля. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з 20 тестових завдань. Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів, тобто правильна відповідь оцінюється 1 балом).

Вивчення дисципліни передбачає виконання ІНДЗ. Максимальна кількість за виконання цього завдання – 16 балів. Отримана студентом оцінка за виконання ІНДЗ додається до суми балів поточного контролю.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

На залік виносяться тестові завдання. Форма проведення заліку – письмова.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література та методичне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Соціально-психологічний тренінг: теорія та практика // Соціально-психологічний тренінг: теорія та практика [Текст]: навч. посіб. / Кульчицька А. В., Мудрик А.Б., Соловей-Лагода О.А., Федотова Т.В. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 168 с.
2. Юридична психологія: навчально-методичні матеріали до курсу / А. Мудрик. – Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2020. – 166 с.

Рекомендована література

1. Бараненко Б. І. Психологія оперативно-розшукової діяльності : навчальний посібник / Б. І. Бараненко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 272 с.
2. Бедь В. В. Юридична психологія : навчальний посібник / В. В. Бедь. – Львів : Новий Світ – 2000, 2004. – 376 с.
3. Бедь В. В.. Юридична психологія : Навч. посіб. - 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : МАУП, 2003. – 436 с.
4. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. пос. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
5. Васильев В. Л. Юридическая психология : Учебник для вузов. – 5-е изд., перераб. и доп. – С. Пб. : Питер, 2003. – 656 с.
6. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии : учебник для вузов / М. И. Еникеев. – М. : Юристъ, 1996. – 631 с.
7. Зелинский А. Ф. Криминальная психология / А. Ф. Зелинский. – К. : Юринком Интер, 1999. – 240 с.
8. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : навчальний посібник / В. М. Іванов. – К. : МАУП, 2004. – 224 с.
9. Коновалов В. Е. Правовая психология : учебное пособие для юристов / В. Е. Коновалов. – Харьков : Основа, 1990–1991. – 198 с.
10. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 240 с.
11. Костицкий М. В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы / М. В. Костицкий. – К. : Вища школа, 1990. – 259 с.
12. Личность преступника как объект психологического исследования / под ред. А. Р. Ратинова. – М. : Изд-во юр. лит., 1979. – 137 с.
13. Мудрик А.Б. Психологічні особливості прояву особистісно-професійних деформацій у державних службовців на різних етапах їх професійного становлення / А.Б. Мудрик // Психологія професійної безпеки: технології конструктивного самозбереження особистості [Текст] : колективна монографія / [за ред. Ж. Вірної]. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – С. 144 – 164.
14. Мудрик А.Б. Психологічні особливості професійної ідентичності державного службовця / А.Б. Мудрик // Психологічні перспективи. – Вип. 25. – Луцьк : РРВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2015. – С. 175 – 187.
15. Мудрик А.Б. До питання професійних адикцій особистості / А.Б. Мудрик // Психологічні перспективи. Випуск 27. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2016. – С. 113-125.
16. Мудрик А.Б. Трудоголізм як професійна адикція особистості / А.Б. Мудрик // Психологічні перспективи. – Вип. 29. – Луцьк : РРВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2017. – С. 175 – 186.

17. Мудрик А.Б. Психологічні особливості прояву перфекціонізму у працівників державних установ / А. Мудрик // Психічне здоров'я працівників державних установ [Текст] : монографія / Д. П. Власюк, Л. В. Засєкіна, О. В. Кихтюк та ін. / за заг. ред. Л. В. Засєкіної, А. В. Кульчицької. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – С. 88-97.
18. Мудрик А.Б. Психологічні особливості розвитку професійної кар'єри державних службовців / А. Мудрик // Психологічні перспективи. – Вип. 33. – Луцьк : РРВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2019. – С. 192– 204.
19. Мудрик А.Б. До питання професійної компетентності юриста / А. Мудрик // Психологічні перспективи. – Вип. 35. – Луцьк : РРВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2020. – С. 83– 100.
20. Прикладная юридическая психология : учеб. пособие для вузов / под ред. А. М. Столяренко. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 639 с.
21. Сабуров А. С. Юридична психологія : навчальний посібник / А. С. Сабуров. – К. : ТП Прес, 2003. – 208 с.
22. Юридическая психология / сост. и общ. редакция Т. Н. Курбатовой. – СПб. : Питер, 2001. – 480 с.